

København, 7. December 2016

Til Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Lovforslag om ændring af lægemiddelloven og vævsloven begrænser enlige og lesbiske kvinders reproduktive sundhed

Et forbud mod at sædbanker sælger sæd direkte til kvinder, blev for nyligt fremsat i et lovforslag om ændring af lægemiddelloven og vævsloven. Med lovforslaget bliver sikker hjemmeinseminering umuliggjort og samtidig bliver patientsikkerheden svækket, selvom der argumenteres for det modsatte i bemærkninger til lovforslaget. En vedtagelse af lovforslaget vil have negative konsekvenser for enlige og lesbiske raske kvinder, der gerne vil have børn på en sikker og kontrolleret måde.

Foreningen Solomor repræsenterer foreningens medlemmer under familieformen solomor og barn/børn – og udgøres af kvinder, der har stiftet familie ved hjælp af sæddonorer. Vores interesse i lovforslaget er overordnet todelt:

- 1) at sikre solomødre de bedste betingelser hvorunder de kan få deres børn
- 2) at reproduktionen sker så sikkert som muligt

Som baggrund for at synliggøre familieformen solomor-og-barn/børns interesser i lovgivningen tilslutter vi os LGBT Danmarks argumentation og gennemgang af lovforslaget og dets konsekvenser, som beskrevet i brev af dato 21. november 2016¹. Foreningen fremfører her, at der i perioden 1997 – 2006 i Danmark var forbud mod assisteret reproduktion til enlige kvinder og lesbiske par og at forbuddet findes tilsvarende i dag i flere lande i Europa; Italien, Frankrig, Portugal, Grækenland og Polen.

Disse forbud sker angiveligt ud fra en familiepolitisk dagsorden, hvor man ønsker at fremme en traditionel familieform: Far, mor og børn. Historien viser tydeligt at de individer, som ønsker børn, ofte får disse børn, og det ikke er en begrænsning hvor besværligt eller risikabelt det er.

¹ <http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l76/bilag/2/1691958/index.htm>

Når kvinder afskæres adgangen til fertilitetsbehandling af økonomiske eller lovmæssige grunde, tyr de ofte til hjemmeinseminering. Det sker pt i vid udstrækning i de ovennævnte lande. I dag rekvireres sæden ofte fra danske sædbanker.

Lovforslaget og konsekvenser

Ifølge forslaget til Lov om ændring af lægemiddelloven og vævsloven § 2, nr. 6 skal det gælde, at distribution af sæd ikke må finde sted til privatpersoner ud fra et argument om at øge patientsikkerheden i forhold til sporbarhed af genetisk overførte sygdomme. Det fremgår af høringsportalen, at flere interessenter i lovgivningen er blevet hørt. Foreningen Solomor stod ikke på høringslisten² og vi vil med denne skrivelse tilkendegive foreningens holdning til lovforslaget ud fra de konsekvenser, vi ser, det kan have for foreningens målgruppe.

For det første mener Foreningen Solomor som ovenfor anført, at lovforslaget er med til at forringe enlige *raske* kvinders muligheder for at få børn ved at fratage dem muligheden for en tryk hjemmeinseminering. Levering af donorsæd vil med lovændringen kun være tilladt via autoriserede sundhedspersoner og ”registrerede vævscentre”. Kvinder skal dermed igennem en læge eller en klinik for at modtage donorsæd, hvilket sygeliggør kvinder, som ellers ikke ville behøve hjælp. I et i forvejen overbebyrdet sundhedsvæsen, mener Foreningen Solomor ikke, at det giver mening at tvinge raske kvinder ind i en sundhedsfaglig behandling, hvis eneste problem er, at de er sædløse.

Ej heller ønsker foreningen, at enlige skal ty til selvforanstaltede hjemmeinsemineringer med sæd købt på et gråt marked, men at de (fortsat) benytter screenet sæd direkte leveret til hjemme-adressen. Fratages kvinder muligheden for at købe donorsæd direkte fra sædbanken, vil der åbnes op for at søge alternativer, hvor ”kvaksalvere” og private tilbyder sæd uden nogen form for testning for genetiske eller seksuelt overførte sygdomme. En anden konsekvens af dette kan være øget risiko for krav om seksuelle modydelser og krænkelse af mænds rettigheder i form af uønskede faderskabssager. Det er ikke blot kvindernes frie valg, der er på spil men også de ufødte børns tarv, foreningen må adressere her og som den gældende ret så fint har understøttet gennem en åben og let tilgang til ”sikker” sæd. Indtil nu.

Hvis lovforslaget vedtages, forhindres kvinder i at få adgang til sikker sæd, og de vil være i risiko for at overgå til et sort marked, med sundhedsmæssige og juridiske problemer som følge.

² <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/59709>

For det andet mener Foreningen Solomor ikke, at lovforslaget indfrier formålet om øget patientsikkerhed. Som anført i høringssvar fra sædbanken Cryos vil formålet med at styrke sporbarheden i forhold til fejl i det genetiske arvemateriale ikke forbedres – tværtimod vil den svækkes med indskydelse af et ekstra led³. Ved indsættelsen af flere led mellem sædbank og modtager øges risikoen for, at der sker fejl. Det bliver sværere at sikre sporbarheden fra donor til modtager, hvilket - paradoksalt nok - ellers er formålet med loven. Det er Cryos' erfaring ved direkte levering til køberen at sporbarheden netop ikke mistes⁴.

Foreningen Solomor er tilhænger af patientsikkerhed og løbende "kvalitetstjek" af procedurer, der kan fremme sporbarhed. Men det skal være gjort på et oplyst grundlag. Hvis der er procedurer, der kan sikre at eksempelvis informationer bliver overleveret fra kvinder til sædbanker og registreret, så skal der sættes ind der. At indføre et ekstra led sikrer i sig selv ikke øget sporbarhed. Tværtimod kan viden gå tabt, hvis en klinik for eksempel lukker.

Foreningen Solomor mener ikke, at lovforslaget hverken er hensigtsmæssigt for kvinder eller for sundhedssystemet, eller nødvendigvis retvisende i forhold til formålet med loven. På den baggrund finder Foreningen Solomor det nødvendigt, at den del af lovforslaget, der handler om forbud mod distribution af kønsceller til private (§ 2, nr. 6) udgår.

Med venlig hilsen

Foreningen Solomor

Jens Varmingsvej 37
2300 København S

³ <http://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/b4b3deaa-410d-43ef-8d89-24318b7e1db7/H%C3%B8ringssvar%202.pdf>

⁴ <http://newspublicator.dk/e10/parker/pm/ee615de348f9cbb1/mc5714734/view>